

Kampagne for rigtig fyring

Miljøstyrelsen har i fyringssæsonens begyndelse kørt en kampagne i samarbejde med Skorstensfejerlauget og Danske Producenter af Pejse- og Brændeovne, der skal give ejerne af brændeovne information om, hvordan de fyrer fornuftigt. Skorstensfejerne har haft en vigtig rolle i kampagnen, da det er dem, der kommer i folks hjem og har den direkte kontakt. Skorstensfejerne har foruden de mundtlige råd også delt en folder ud. Læs mere om kampagnen på www.fyrfornuftigt.dk

Undersøgelser fra DMU har vist, at halvdelen af det samlede danske udslip af små partikler stammer fra brændefyring. Se *DMUNyt 2005 nr. 19* på www.dmu.dk Læs også en ny partikelredegørelse fra Miljøstyrelsen, som udkommer i april.

Hvis du fyrer forkert

Det kan få store konsekvenser for både sundheden og miljøet, hvis man fyrer forkert i sin brændeovn. Hvis ikke temperaturen i ovnen er høj nok, bliver træet ikke brændt ordentligt af og unødigt mange (eller flere) partikler, der kan være kræftfremkaldende, vil blive sendt ud i luften gennem skorstenen. Selv den bedste brændeovn udsender ganske mange kræftfremkaldende partikler.

Samtidig øger en ufuldstændig afbrænding risikoen for skorstensbrand, fordi soden, der sætter sig på indersiden af skorstenen kommer til at indeholde brandbart materiale, som der kan gå ild i.

Gode råd om fyring

Sørg for tilstrækkelig luft

Når du tænder op, skal der være nok luft, ellers dannes der ekstra mange farlige partikler i røgen. Tænd op med pindebrænde, op-tændingsblokke og avispapir så ilden kan få godt fat. Skru først ned for lufttilførslen, når flammerne bliver blålige.

Brug rent og tørt træ

Vådt træ giver meget røg og en dårlig forbrænding og kan skade helbredet. Fyr aldrig med affald – fx i form af reklamer, magasiner, mælkekartoner, pap eller træ som er malet eller behandlet.

Fyr lidt ad gangen

Ilden skal hurtigt have fat i brændet, så temperaturen bliver høj, ellers udvikles store mængder skadelig røg. Læg ikke for meget brænde på ad gangen. Hver gang du lægger brænde ind, skal du skrue op for lufttilførslen, til de mørkegule flammer er væk.

Når naboen bliver vred

Flere og flere danskere holder af brændeovns hygge og varme. Men både for miljøet og vores sundheds skyld er det vigtigt at fyre rigtigt op. Skorstensfejeren står parat med gode råd, også til at løse stridigheder mellem naboer.

Den høje sorte hat sættes på hovedet, og kæden med kosten i enden hænges over skulderen. Skorstensfejer Dennis Johannesen, der er ansat hos Skorstensfejermester Morten Bjørklund i Fredensborg, er klar til at aflægge en familie et af de årlige besøg.

– Folk synes som regel, det er lidt hyggeligt at få besøg af skorstensfejeren, og vi bliver så godt som altid taget pænt imod, fortæller Dennis Johannesen, inden han ringer på døren til den gule villa, hvor der i anledning af skorstensfejeren besøg ikke står røg op ad skorstenen.

Familien, han skal besøge, skal ikke bare have rensat skorstenen, men har også bedt Dennis Johannesen om at lægge vejen forbi, fordi de skal have sat en hel ny brændeovn op og gerne vil have en eksperts vurdering af projektet.

Skorstensfejeren får præsenteret tegningerne og får levende beskrevet, hvor og hvordan familien forestiller sig, ovnen skal hænge. Med en kyndig mine konstaterer Dennis Johannesen, at planerne ser ganske fornuftige ud og giver samtidig et par gode råd om, hvordan familien bruger brændeovnen rigtigt:

– Det er vigtigt, at I sørger for kun at bruge tørt brænde, lader masser af luft komme ind i ovnen og kun bruger små mængder brænde ad gangen. Det giver den bedste forbrænding og dermed en mindre risiko for, at brændbart sod sætter sig fast i skorstenen og øger risikoen for skorstensbrand, forklarer Dennis Johannesen.

For at forklare hvad det er han mener, tager Dennis Johannesen noget af den sod, han har fejet ned fra skorstenen, og viser frem, mens han forklarer, hvad forskellen er mellem en god sod og en brændbar. Der bliver lyttet opmærksomt til hans ord og forsigtigt spurgt ind til, om de da ikke gør det nogenlunde?

Dennis Johannesen svarer med et smil, at familien da bestemt har fat i noget af det rigtige. For så ofte kommer han jo heller ikke forbi.

– Hos dem, der fyrer forkert, kommer vi helt op til fire gange om året, fordi der sidder rigtig meget sod i skorstenen. Men jo bedre folk er til at fyre, des sjældnere kommer vi. Og hos jer kommer jeg jo kun to gange, siger Dennis Johannesen og takker pænt af for i dag.

"Folk er slet ikke klar over, at de gør noget forkert"

Næste stop på ruten er en rutinemæssig rensning af en skorsten i et parcelhus. Men det er langt fra altid, det forholder sig sådan. Det sker også, at skorstensfejeren bliver tilkaldt af vrede

naboer, der er utilfredse med, at sort ildelugtende røg står op ad skorstenen på huset ved siden af. Så skal skorstensfejeren finde sin diplomatiske mine frem for at få problemet løst.

– Det nytter jo ikke noget, at jeg får fornærmet folk, for så får jeg ikke løst problemet. Men tit er det faktisk sådan, at folk slet ikke er klar over, at de gør noget forkert, så de er meget villige til at rette op på fejlene, siger Dennis Johannesen.

Derfor følger der ofte også en ekstra bonus for kommunerne med skorstensfejernes arbejde. For når nabostridighederne kan klares med et par gode råd fra skorstensfejeren om, hvordan der fyres ordentligt eller med en anvisning af, hvordan skorstenen bliver lovlig, så slipper kommunen for at lave en miljøsag ud af problemet og undgår en masse papirarbejde.

"Mælkekartoner og andet affald er på vej væk"

Sidste stop på dagens rute er hos en ung familie, der har fået deres første brændeovn, som de selv har sat op. Det er så Dennis Johannesens opgave at tjekke, om de nu også har gjort det ordentligt, så ovnen kan blive godkendt. Men besøget er også godt givet ud af en anden årsag. Det er nemlig ofte sådan, at folk anskaffer sig en brændeovn uden at vide, hvordan man bruger den rigtigt. De fleste har en ide om, hvordan man får ild i ovnen, men hvordan den så ellers fungerer, ved de færreste.

– Folks ide om, hvordan man tænder op og brænder af, har de ofte fra deres forældre eller bedsteforældre, så det er noget, som er forbundet med vaner. Og der bliver ikke taget hensyn til, om ovnen er en anden type og brænder anderledes. Så det kan være et langt træk, at få opdraget folk til at fyre rigtigt, hvis ikke vi får fat i dem tidligt, forklarer Dennis Johannesen.

Men at det kan lade sig gøre, er Dennis Johannesen ikke i tvivl om. Han har været skorstensfejer i ti år, og han ser en markant forskel på, hvad der futes af i brændeovnen dengang og i dag.

– Mælkekartoner, gamle legehuse og andet affald ser jeg stort set ikke ligge i brændestablerne mere. Budskabet om, at man skal fyre med rent træ og ikke skal bruge affald, er efterhånden trængt igennem. Men det har taget tid og kræver masser af tålmodighed, smiler Dennis Johannesen, inden han begiver sig op på rækkehusets tag, for at fjerne soden fra endnu en skorsten.